

Профілактика наркоманії серед молоді

Стан захворювання на наркоманію.

Проблема наркотизації сучасної молоді настільки гостра, що вживання неповнолітніми, юнаками і дівчатами наркотичних речовин стає небезпечним соціальним явищем. 60-70 відсотків усіх правопорушень і злочинів молодь скоює у стані алкогольного сп'яніння. Проте, 70 % молодих людей жалкують, скажімо, що мають пристрасть до паління, але говорять, що їм не вистачає сили волі відмовитися, 65 % - вказують, що відчувають негативний вплив на своє здоров'я (поганий апетит, слабкість, нерідко нудота, часті простудні захворювання, болі в шлунку, однак потяг переважає, і вони продовжують палити).

За останні роки майже вдвічі зросла кількість осіб, які перебувають на обліку в медичних закладах із діагнозом наркоманія. Статистичні дані про рівень і динаміку наркотизації відображають лише зовнішні тенденції цього небезпечного явища. Є підстави вважати, що кількість споживачів наркотичних засобів у 10 разів більша, ніж за офіційними даними. Крім того, велику кількість осіб залучено до зберігання та розповсюдження наркотиків, причому наркоманія охоплює не тільки молодь, що викликає педагогічне занепокоєння, а і зовні благополучних підлітків.

Наркотизації суспільства активно сприяють такі негативні фактори, як різке соціальне розшарування сімей, нерівноваженість психоемоційного фону виховання підлітків, їхня соціалізація в умовах знецінення загальнолюдських принципів моралі, дегуманізація ставлення до найвразливіших соціальних груп тощо.

Безперечним є і той факт, що Україна потрапила в сферу дії міжнародного наркобізнесу, і це впливає на динаміку наркотизації суспільства.

Спостерігається тенденція вживання більш небезпечних наркотичних засобів, змінюється структура наркотизації. Сучасні підлітки вже з 11 - 12 років починають використовувати опіатоподібні і коноплеві культури. Сучасна молодь навіть не приховує, які психотропні та наркотичні засоби вживає.

Наркотики руйнують психіку молодих людей, зумовлюють відмову від позитивних настановлень на здоровий спосіб життя, породжують мотиви прийняття хибних рішень, у деяких випадках провокуючи навіть до суїциду. Існує багато поглядів на те, чому людина звертається до наркотиків. Якими б не були ці причини – небезпека наркоманії очевидна. Нелегальний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів набуває все більш широкого розмаху, стає надзвичайно серйозним соціальним фактором, негативно впливає на стан здоров'я і добробут людей, а також розвиток суспільства в цілому.

Наркотики набувають якостей складових молодіжної „культури” як паління та вживання алкогольних напоїв. Набирає негативного резонансу проникнення наркотиків із суто кримінального середовища до місць масового проведення дозвілля та в навчальні заклади.

Всі особи незалежно від того, потрапляють вони в залежність від наркотичних засобів чи ні, утворюють великий ринок споживачів наркотиків, який у свою чергу стимулює їх виробництво. Наркобізнес перевищує всі інші види злочинного бізнесу в зв'язку з низькою собівартістю наркотиків та необмеженістю попиту.

Так, у 2009 році було виявлено за 150 фактів правил обігу отруйних та сильнодіючих лікарських засобів, які містять підконтрольні речовини; з незаконного обігу вилучено майже 20 тис. капсул трамадолу (за даними МВС). Постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2008 № 518 отруйний лікарський засіб трамадол внесено до списку № 1 таблиці 2 переліку наркотичних засобів. З метою виконання вимог керівництва держави з питань урегулювання обігу трамадолу відповідно до антинаркотичного законодавства на території області проводяться заходи, спрямовані на встановлення каналів витоку трамадолу в незаконний обіг і осіб, причетних до цього.

Соціально-педагогічна профілактика наркоманії — вид соціальної діяльності, що спрямована на проведення освітньо-профілактичних заходів та реалізацію педагогічних моделей впливу на особистість з метою попередження вживання наркотичних засобів, алкогольних напоїв. Ґрунтується на своєчасному виявленні та виправленні негативних інформаційних, педагогічних, психологічних, організаційних факторів, що зумовлюють відхилення в психічному та соціальному розвитку дітей і молоді, у їхній поведінці, стані здоров'я, а також в організації життєдіяльності й дозвілля.

Зміст соціально-педагогічної профілактики наркоманії:

- формування установок (відношень, мотивів, моделей поведінки) на життя без наркотиків;
- поширення профілактичної інформації (друкована продукція, засоби масової інформації, міжособистісні стосунки, інші форми соціальної роботи);
- формування умінь і навичок здорового способу життя;
- застереження формування пронаркотичних моделей поведінки;
- ініціювання педагогічно-змістовної діяльності з профілактичної роботи;
- організація заходів щодо виконання програми нормальної поведінки;
- включення до міжнародних проектів питань з профілактики наркотизації, поширення передового міжнародного досвіду з зазначеної проблеми;- превентивна робота з проблем пияцтва, алкоголізму, вживання тютюну серед неповнолітніх і молоді;
- пропагандистські заходи до міжнародних свят, Всесвітніх днів без тютюну, алкоголю, наркотиків.

Види та форми соціальної профілактики алкоголізму, наркоманії:

- наукова робота з визначення факторів, що впливають на характер процесу наркотизації, і розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо соціально-педагогічної профілактики;
- організаційно-педагогічні заходи щодо створення середовища, яке виховує, за місцем проживання дітей і молоді (робота консультативних пунктів профілактики наркотизації з проблем освіти, виховання, організації дозвілля, працевлаштування тощо);
- педагогічне втручання в ситуацію збоченого пронаркогенним, проалкогольним фоном розвитку окремої особистості і популяційної групи;
- соціально-педагогічний моніторинг, аналіз, надання рекомендацій, проведення заходів щодо реалізації державних, регіональних, галузевих програм з профілактики наркотизації;

- залучення різних соціальних інститутів у процес соціалізації дітей і молоді, створення в мережі соціальних служб умов для виявлення соціальних ініціатив, розвитку молодіжного руху та відродження традицій національного виховання (проведення масових профілактичних свят, конкурсів, спортивних змагань, театралізованих дій);

- організація соціально-педагогічної та освітньої роботи з дітьми з сімей групи ризику (індивідуальна та групова робота з батьками й дітьми, з різними категоріями молоді);

- сприяння установам освіти, комітетам у справах неповнолітніх, спорту, культури та іншим організаціям діяльності з профілактики негативних явищ серед молоді, в організації здорового способу життя неповнолітніх і молоді.

З проблемою розповсюдження наркоманії тісно пов'язане поширення епідемії ВІЛ\СНІДу, оскільки серед загальної кількості ВІЛ-інфікованих відсоток ін'єкційних споживачів наркотиків складає близько 80 %. Хвороба вражає молодь у найбільш активному репродуктивному та працездатному віці. Не менш вражаючим є факт, що офіційна кількість випадків ВІЛ\СНІД - тільки вершина айсбергу, що складає близько 10 % фактичного числа. Вчасна профілактика, особливо з „групами ризику“, не ведеться в достатньому обсязі. Цю проблему можна вирішити тільки комплексно, приймаючи до уваги не лише медичні, а й соціальні, психологічні та правові аспекти.

Профілактичні заходи повинні утримувати молодь від спокуси вживання наркотиків. Ефективність профілактичної роботи залежить від довіри населення, взаємодії з органами державної влади, освіти, охорони здоров'я, засобами масової інформації